

Donald Trumps kapitalism

Förra veckan (vecka 4) publicerade vi en artikelsamling som inleddes med exempel på det stora antalet dekret som han snabbt undertecknade redan första dagen. De ingående artiklarna handlade dock främst om hans politiska preferenser, där extremhögern uppenbarligen ligger honom varmt om hjärtat, och där han och ”Big Tech” (med Elon Musk i spetsen) har funnit varandra.¹ Men samtidigt som Musk och Trump har mycket gemensamt och liknande strävanden så finns det också motsättningar mellan de två, bl a när det gäller Kina och synen på AI.

De artiklar som återges nedan handlar om de politiska och ekonomiska idéer som Trump & Co försöker iscensätta, men även gnisslet i relationerna med i synnerhet Musk. De tre artiklarna tar upp följande ämnen:

- 1) Trump (ihop med ”Big Tech”) verkar vilja skapa en slags ”fragmenterad kapitalism”, där demokrati inte står särskilt högt i kurs.
- 2) Trump har utnämnt Kina som USA:s huvudfiende. Det gillar inte Musk som har stora ekonomiska intressen i Kina: 25 procent av Musks omsättning finns i Kina.² Och nu har det visat sig att Musk och Trump, som båda vill satsa på AI, har olika uppfattningar om detta, vilket den andra artikeln handlar om.
- 3) Trump är väldigt intresserad av kryptovaluta, vilket bl a visas av att han lanserat sin egen sådan.

Martin F

Innehåll

”En fragmenterad kapitalism behöver ingen demokrati”	1
Artificiell Intelligens: Frontalkrock mellan Trump och Musk.....	3
Krypto-valutan <i>\$Trump</i> : Privatisering av penningpolitiken och ett hot mot dollarns ställning.	5

---

¹ Se [Trump rivstartar sin nya presidentperiod](#)

² Musk har dessutom vid flera tillfällen gjort klart att han anser Kinas anspråk på Taiwan befogade. Därför är det inte så underligt att Kina har under flera år rullat ut Röda mattan åt Musk.

”En fragmenterad kapitalism behöver ingen demokrati”

Intervju med historikern Quinn Slobodian

Av Pascal Riché, *Le Monde*, 21 januari 2025

Efter att ha utforskat nyliberalismens intellektuella historia i boken *Globalister: imperiets fall och nyliberalismens uppkomst* (Bokförlaget Hanson & Bruce, 2023) fortsätter Quinn Slobodian, kanadensisk historiker och professor vid universitetet i Boston, nu sin studie av denna tankeskola med boken *Crack-Up Capitalism: Market Radicals and the Dream of a World Without Democracy*.

I original är titeln på din bok ”Crack-Up Capitalism” [”Fragmenterad kapitalism” på svenska kanske]. Vad betyder det uttrycket?

Framför allt att vi ska reflektera över kapitalismens geografi idag. De senaste decennierna har kapitalismen inte bara präglats av en integration av varuutbyte och finanser (globaliseringen), utan också av att det skapats en rad gigantiska möjligheter i syfte att gynna investerarna och deras profiter: särskilda ekonomiska zoner, frihamnar, affärsparker ...

Den andra betydelsen av begreppet ”*crack-up capitalism*” är mer normativ. Den faller tillbaka på visionerna hos radikala libertarianer alltsedan ekonomen Friedrich Hayek fram till riskkapitalisten Peter Thiel och utgår från att systemet med nationalstater håller på att sönderfalla. De tänker sig en värld som är post-demokratisk och till och med post-nationell. Mänskligheten ska vara organiserad i privatstäder – vad de kallar *charter states* – där den rådande principen inte längre skulle vara ”en person, en röst”. De ska i stället styras som företag.

Har denna dröm någon förankring i verkligheten?

Till en del. Idag uppgår antalet särskilda ekonomiska zoner till 6 000, de står i centrum för tillverkning och finansiella flöden i global skala. På samma sätt uppgår antalet *gated communities* (bostadsområden avskilda från omvärlden) till tiotusentals idag i USA, för femtio år sedan fanns inga. Den mänskliga tillvaron håller på att omorganiseras. Om det kommer att leda till en värld med ”post-nationalstaten” är en öppen fråga. Min bok är ett försök att förstå varför personer inom eliten drömmer om en sådan dystopi.

I ideologernas tankevärld är de zonerna ett sätt att avskaffa staten. Men i slutet av din bok skriver de att de i själva verket tjänar en del sådana också: Kina, Saudiarabien, Dubai ... Är det inte paradoxalt?

Det finns alltid en dialektik mellan utopi och verklighet. Den utopiska socialismen på 1800-talet var ett sätt att hantera de förändringar som skedde då: uppsvinget för arbetarklassen, produktion i masskala ... Även dagens anarko-kapitalister och radikala libertarianer inser att en värld av kontraktsanställda, Uber-chaufförer, sociala medier och kryptovalutor kan leda till en annan politisk framtid om utvecklingen fortsätter att accelerera. Faktum är ju att de särskilda zonerna inte verkar vara nära att leda till nationalstaternas sammanbrott.

Det är kanske svårare att göra sig av med staterna än demokratin ...

Absolut! Vi kan glömma den konventionella visdomen – som ju uppstått ganska sent – att kapitalism och demokrati stärker varandra ömsesidigt. På 1940-talet var bl a Joseph Schumpeter övertygad om att demokratin ankomst skulle innebära slutet för kapitalismen. Medborgarna skulle ju bara använda rösträtten till att kollektivera produktionsmedlen. Omvänt var tänkare som Milton Friedman på 1970-talet skeptiska till tanken att kapitalism och demokrati gick hand i hand. De ansåg att ett överskott på demokrati ledde till

ineffektivitet och att det inverkar menligt på produktionen. Friedman var då en stor beundrare av Hongkong, ett område som då förvaltades mer som ett företag än som ett land.

Den konventionella synen på epoken efter kalla kriget är fylld av klichéer och plattityder: demokratins triumf, utveckling mot större övernationell samordning, multilateralismens framgång och, i stora drag, helt enkelt framsteg ...

Det är retoriken om ”Historiens slut”, titeln på Francis Fukuyams bok från 1992 ...

Ja! Men i motsats till den versionen har kapitalism och demokrati inte gått hand i hand. När ekonomisk frihet satts över politisk frihet (vilket skulle kunna vara definitionen på nyliberalism) har ställen som Singapore eller Hongkong blivit förebilder och där är de demokratiska traditionerna små eller icke existerande.

I projekten kring *nation branding*, dvs försöken att locka turister och investerare, är inte förekomsten av fria val eller ens yttrandefrihet av någon större betydelse. I klassificeringen av attraktiva internationella ställen ligger Dubai mycket bra till, trots att det är ett självhärskardöme styrt av klaner, trots att det bygger på arbetskraft som får verka under närmast slavliknande förhållanden, trots att det hamnar mycket lågt när det gäller pressfrihet eller jämlikhet mellan könen. Att sådana ställen fått bli arketyper för vad som räknas som ett ”gott samhälle” i tjugoförsta seklet säger åtskilligt om vår civilisation.

Kapitalism utan demokrati, är det något att bygga på?

Ja, och det är inget nytt. Den första globaliseringen, i slutet av 1800-talet, grundades inte bara på guldmyntfoten utan också på avsaknad av allmän rösträtt: för att återställa valutans värde var det bara att sänka lönerna eller utlösa en våg av arbetslöshet.

När bankerna i City i London eller på Wall Street på 1970-talet letade efter länder att låna ut till bedömde man riskerna vara lägst i länder som Östtyskland, Tjeckoslovakien eller Sovjetunionen. Med förtjusning lånade de ut pengar till icke demokratiska länder, till och med socialistiska. Demokratierna betraktades som osäkra placeringar av investerarna. De nya rättigheter som infördes på tröskeln till tjugoförsta århundradet rörde framför allt investerarnas trygghet, kapitalets rättigheter, skydd för privategendomen ...

Var hittar vi Donald Trump i den utveckling du beskriver?

Hans nationalism på det ekonomiska området kan förvisso förefalla gå i motsatt riktning till den globala uppsplittring jag talar om. Men han förordar också en politik som påskyndar fragmenteringen av sitt land: viktiga frågor (abort, vapenkontroll, finansiering av utbildning ...) överlämnas på delstaterna. Det öppnar för skärpt konkurrens dem emellan. För övrigt pläderar Donald Trump också för privata städer, s k *freedom cities*. Han står även bakom Elon Musks förslag om att skapa företagsstäder där företagarna får stifta egna lagar. Den tendensen kommer säkert att accentueras.

Kina, ett land med auktoritärt styre, baserar sig också på den typ av särskilda ekonomiska zoner du talar om ...

Kina är den viktigaste aktören i historien av ”*crack-up capitalism*”. I södra Kina började man efterlikna Hongkong och sedan har det spritt sig till andra regioner, vilket möjliggjort en spektakulär tillväxt de senaste decennierna. Talar man om den modellen som ”centralistisk” har man inte förstått något. Det som varit poängen med inriktningen i Kina har varit att decentralisera en stor del av de ekonomiska besluten till dessa särskilda ekonomiska zoner.

Det har gett stort manöverutrymme åt utländska investerare och lokala företagare. De lyckade experimenten har sedan kopierats i nya zoner. Kina utgör en exceptionell blandning av statlig kontroll och privat initiativ och som väckt beundran bland många libertarianer.

Sidenvägsprojektet, *Belt and Road initiative*, innebär att Kina försöker förflytta sådana zoner till det gamla imperiets handelsvägar. På sätt och vis reproducerar man de enklaver som det brittiska imperiet fordom använde för sina avläggare, från Arabiska halvön till Malacca-sundet. Precis som på 1800-talet handlar det inte om att erövra vidsträckta territorier, utan om att fokusera på strategiska punkter.

Hur ska demokratierna kunna sätta stopp för ”crack-up kapitalismen”?

Europa är en intressant plats i den bataljen. EU bildades för att säkra fri konkurrens med inriktning på att förhindra att kampen om de lägsta skatterna eller sociala omkostnaderna blev avgörande, något som ju de särskilda zonerna är exempel på. Men de länder i Östeuropa som anslutit sig till EU först på senare tid har fortsatt att använda sig av sådana zoner för att locka investeringar. Polen har utvecklats till en enda stor särskild ekonomisk zon: hela landet lockar med gynnsamma villkor. Ungern, som ju sägs vara nationalistiskt och populistiskt, bildar också särskilda zoner för att locka koreanska investeringar. I Italien har Matteo Salvini och Giorgia Meloni gjort samma sak i södra delen av landet ...

Sådana åtgärder ökar motsättningarna i Europa och det som står på spel är jämbördig konkurrens och rättsstatens primat. EU har bra förutsättningar för att kunna göra motstånd mot bländande nymodigheter som kryptovalutor eller andra tillbehör som utlovar ett välstånd ”à la Dubai”. Man har inte låtit sig imponeras av de bubblor som präglar Silicon Valley.

Artificiell Intelligens: Frontalkrock mellan Trump och Musk

Av Martine Orange. *Mediapart*, 23 januari 2025

Elon Musk har gått till skarp attack mot *Stargate*, Donald Trumps satsning på artificiell intelligens. En första incident i de bataljer som olika miljardärer väntas utkämpa för att skaffa sig inflytande över och favörer av USA:s nye president.

Det gick inte två dagar innan de spirande motsättningarna skulle blomma upp mellan de miljardärer Donald Trump samlat kring sig i den nya administrationen. Sedan den 20 januari framstår Elon Musk som en icke vald vice president och han verkar inte ha för avsikt att inta någon blygsam ställning: han gick snabbt till frontalangrepp mot *Stargateprojektet*, som syftar till att utveckla infrastruktur för artificiell intelligens (AI). En plan som USA:s president själv tillkännagett några timmar tidigare.

I Donald Trumps världsbild har artificiell intelligens en helt avgörande ställning. Han uppfattar den som en nyckelteknologi i stånd att lösa alla problem och få fart på kapitalismen igen. USA dominerar redan till stor del den sektorn och måste nu enligt Trump bli internationellt centrum för utvecklingen av den, driva igenom normer, visioner, användarspråk. Och kontrollera världen.

USA:s president tillkännagav därför en omfattande satsning på AI på 500 miljarder dollar de närmaste åren. *OpenAI*³ (som ligger bakom *ChatGPT*), *Oracle* och *SoftBank* har lovat Donald Trump att investera minst 100 miljarder dollar i USA – och *MGX* (Abu Dhabis förmögenhetsfond) har utsetts till huvudaktörerna i projektet. De förväntas bidra med en del av den initiala finansieringen och locka till syn nya investerare för att få ihop de första 100 miljarderna.

Nyheten räckte för att få Elon Musk att gå i taket. Enligt honom har projektet ett stort problem: han finns inte med i det. Han är inte ens associerad.

Att tvingas se konkurrenter skaffa sig fotfäste på ett så avgörande område och kunna suga åt sig av finansiella och tekniska resurser av den amerikanska staten är något han inte vill höra

³ *OpenAI* grundades 2015 med målet att främja och utveckla artificiell intelligens. Musk var en av grundarna.

talas om ens. För miljardären Musk när också stora ambitioner beträffande artificiell intelligens: han ser sig som en av de främsta aktörerna, om inte rent av den främste, på det området. På samma sätt som han är det när det gäller elbilar (*Tesla*), rymdprojekt (*SpaceX*), satelliter (*Starlink*) och sociala medier (*X*).

Stargate hade inte mer än tillkännagetts förrän Elon Musk satte igång med att försöka torpedera det. ”De har inte pengar nog”, skrev han på sitt sociala nätverk. För att komma igen bara någon minut senare: ”*SoftBank* har högst 10 miljarder att röra sig med. Det vet jag från säker källa.”

Sam Altman, chef för *OpenAI* dröjde inte med att replikera: ”Helt fel, och det vet du ju om.” För att sedan försåtligt tillägga: ”Jag inser ju att det som är bra för landet inte alltid är det för dina företag. Men i din nya roll hoppas jag ju att du sätta USA:s intressen främst.”

På knappt femtio ord hade de båda företagsledarna sammanfattat vad som kommer att gälla för denna president-administration. Intressekonflikter och motsättningar mellan maktfullkomliga personer riskerar att prägla hela Donald Trumps mandatperiod i syfte att roffa åt sig makt och favörer. Och där har Elon Musk tänkt sig fungera som skiljedomaren nummer ett.

Öppen konflikt

Just nu vill bedömarna helst uppehålla sig vid den öppna konflikt som uppstått mellan de båda herrarna. Elon Musk grundade *OpenAI* tillsammans med Sam Altman, men efter den kris företaget drabbades av 2023 är Musk förste belackare av det. Chefen för *Tesla* såg det som en provokation att grundaren av *ChatGPT* var tillbaka i maktställning igen fem dagar efter att ha avpolletterats, tack vare stödet av *Microsoft*. Det senare lovade inte bara att bidra med miljarder, utan även alla den teknologiska infrastruktur *OpenAI* behöver för att utvecklas snabbt.

Därefter råder fullt krig mellan de båda männen. I augusti inledde *Tesla*-chefen en rättsprocess mot Sam Altman. Denne anklagades för att ha svikit löftena om att artificiell intelligens bara skulle användas till mänsklighetens fromma och nu bara tänka på profiten.

Sam Altman tillbakavisar alla sådana anklagelser. Enligt honom bottnar konflikten i något mycket mer klassiskt: en strid om makten. Efter framgångarna med lanseringen av *ChatGPT* skulle Elon Musk ha varit ute efter att ta kontroll över *OpenAI*. Det hade inte Sam Altman tänkt sig. Musk hade försökt göra sig av med Altman men misslyckats.

Sedan har Elon Musk inte försummat minsta tillfälle att utpeka *OpenAI* som ett hot mot friheten. Han har lovat göra allt för att sätta käppar i hjulen för dem. Han har startat ett eget AI-företag, *xAI*, satsat enorma mängder pengar på att anställa ingenjörer och forskare, investerat miljarder. Hans mål, försäkras han, är att backa upp ”yttrandefriheten” och hejda spridningen av ”woke-tänkande”, som han beskyller *OpenAI* för att ägna sig åt.

I början av januari lanserade Musk sin egen app, *Grok*, uppkallad efter användarspråket på *xAI* och som tidigare bara varit tillgängligt på plattformen *X*. Nu finns det också på *Apple Store*. Därmed kliver han fram som konkurrent till *ChatGPT*.

Som feodalherrar

Det råder inga hemligheter om vad Elon Musk är ute efter: han tänker använda sin nya position för att få tillgång till all tänkbar offentlig finansiering, stärka sin makt över de områden som intresserar honom och eliminera konkurrenterna.

Hans ställning som chef för departementet för regerings-effektivitet (*DOGE*) ger alla förutsättningar för det. På bara några dagar har han således gjort sig av med Vivek Ramaswamy, som var tänkt att leda det nya departementet tillsammans med Musk. Hans

kritik av *Stargate* kastar nu en skugga över det projektet och kan få eventuella investerare att dra sig undan.

Jättarna inom Big Tech har fattat vart vindarna blåser: den ena efter den andra har svurit honom sin trohet. Förra veckan fick Jeff Bezos visa sig från den ödmjuka sidan efter att ha lanserat sitt eget rymdprojekt *Blue Origin*. Plötsligt blev han tvungen att försäkra att det fanns plats för alla i erövringen av rymden och önska lycka till för det *SpaceX*-projekt som skulle skickas upp dagen därpå.

En linje håller på att dras upp mellan vänner och fiender till Elon Musk. Många noterade att ingen i ledningen för *Microsoft* syntes till vare sig vid installationen av Donald Trump eller i lanseringen av *Stargate*-projektet. Tillfrågad spelade gruppens vd Satya Nadella oberörd: alla planer för att främja artificiell intelligens var bra för hans grupp och investeringar, försäkrade han. Men ingen låter sig luras. Alla vet om att *Microsoft*, och i synnerhet dess grundare Bill Gates – som anklagats för att tillhöra Donald Trumps motståndare, inte står högt i kurs i den nya administrationen.

Vanligtvis brukar inte Donald Trump tveka att slå hårt mot alla som opponerar sig, men efter Elon Musks utspel har han varit tyst. Ett språkrör för presidenten försökte ändå bagatellisera ”incidenten”. Men episoden riskerar att upprepas eftersom det i kretsen kring Donald Trump finns gott om politiska motsättningar, divergerande uppfattningar och stor personlig aptit.

Efter att ha lovat allt möjligt kan USA:s nye president fort finna att han hamnat i samma position som de medeltida kungar som ständigt fick ägna sig åt att lösa motsättningar mellan de stora feodaltherrarna. I synnerhet som det nu inte finns något som kan tämja motsättningarna, tvinga till återhållsamhet. Gentemot miljardärernas vilja till makt verkar ingen motkraft, inget motstånd, ingen opposition på väg att uppstå för närvarande.

Krypto-valutan \$Trump: Privatisering av penningpolitiken och ett hot mot dollarns ställning

Av Martine Orange, *Mediapart*, 21 januari 2025

Redan innan han tillträtt lanserade Donald Trump sin egen penningpolitik. Lanseringen av Trumps egen krypto-valuta gjorde att han och hans familj på några dagar kunde öka sin förmögenhet med flera miljarder och illustrera hur privata intressen börjat ta över penningpolitiken.

Idén var ju \$oemotståndlig. Och Donald Trump kunde inte hålla sig. Strax före den middag som organiserats med representanter för krypto-valutornas värld, för övrigt glödande anhängare till Trump under valkampanjen, bestämde han sig den 17 januari för att lansera sin ”egen krypto”, eller pollett, kallad *\$Trump*. ”Det är dags att fira allt som vi står för. Och det går ut på ATT VINNA. Gå med i mitt sällskap. Köp er *\$Trump* nu”, skrev han på sitt sociala nätverk *Truth Social*.

Utåt framställs det som ett redskap för att mäta hans popularitet men inom några timmar hade denna virtuella företeelse blivit föremål för finansiell spekulation. Baserad på virtuella bildar av Donald Trump i olika sammanhang – dvs på ingenting – blev *\$Trump* en hejdundrande succé. De 200 miljoner polletter som lades ut till försäljning på hans sajt *GetTrumpMemes* steg från 6 dollar vid lanseringen till över 29 dollar samma dag. Efter att i lördags [18 januari] ha stigit över tröskeln 72 dollar hamnade den så på 39,9 dollar, dvs en ökning med 252 procent på fyra dagar.

I samma veva lanserade sedan Melania Trump, presidentens hustru, den 19 januari sin egen krypto-aktiv, *\$Melania*, som blivit lika framgångsrik. ”\$Trump är världens mest populära digitala meme och jag tror att *World Liberty Financial* [...] är finansvärldens framtid”, jublade Eric Trump, som tillsammans med sin bror Donald Trump Jr är involverad i flera av presidentens projekt, bl a ”liberalisering av finansvärlden”.

Berikande av familjen och intressekonflikter

Redan innan han hunnit installera sig i Vita huset har Donald Trump börjat sko sig på sin mandatperiod. Tack vare *\$Trump* och *\$Melania* ökade hans förmögenhet med 5 miljarder dollar på två dagar: 80 procent av de polletter som lagts ut till försäljning är knutna till filialer kring Trumps organisation. ”89 procent av Trumps förmögenhet”, som dittills grundats på fastigheter och hotell, ”bygger på *\$Trump*” kunde inte journalisten Mehdi Hasan låta bli att påpeka. Medan andra framhöll att USA:s nye president tidigare varit kritisk till krypto-valutor. Under den första mandatperioden sade han att krypto-aktiver ”inte grundade sig på något alls”.

Trump-klanens finansiella operation är redan föremål för en mängd kritik. För många belackare är det första illustrationen av hur den nya Washington-administrationen riskerar att hamna i intressekonflikter. ”Det visar bara vidden av de etiska frågor vi kommer att ställas inför med den nya administrationen och det börjas vackert redan innan han tillträtt”, sade Kedric Payne, ansvarig för deontologi – handlingars moraliska betydelse – vid *Campaign Legal Center* till *Wall Street Journal*.

Andra fruktar att *\$Trump* ska leda till korruption av president-administrationen. Krypto-aktiver är inte underkastade någon som helst kontroll eller reglering och har blivit en favorit bland mer ljusskygga stater, karteller och maffia-organisationer av diverse slag. De gör det möjligt att snabbt tvätta pengar vita som har ursprung i brottslighet och andra former av *trafficking*, erinrar man om. Utländska regeringar och affärsgrupper kan också vara frestade att köpa *\$Trump* och därigenom få tillgång till presidenten, kunna påverka eller rent av köpa sig till hans olika beslut.

”Köparnas och säljarnas identitet döljs. [...] Det innebär att utländska intressen kan samla på sig stora mängder Trump-polletter utan att behöva identifiera sig. Sådana dolda transaktioner kan direkt eller indirekt styra över pengar i Trumps ’eko-system’ utan att allmänheten – eller ens de myndigheter som har i uppdrag att svara för reglering av marknaden – blir informerade om ursprunget”, säger en specialist på denna form av aktiver med oro på stämman.

Krypto-världen splittrad

Familjen Trumps initiativ väcker alls ingen konsensus ens bland de mest ivriga anhängarna av virtuella valutor. En del ser det som illojal konkurrens: *bitcoin* och *ethereum*, de två främsta aktiverna som det handlas med i den digitala världen sjönk till och med i samband med lanseringen av *\$Trump*. Andra fruktar att denna virtuella pollett ska leda till problem i den digitala finanssfären och eventuellt leda till motåtgärder på börser och politiskt.

En tidigare ansvarig på plattformen *Coinbase*, där det handlas med *\$Trump* och *\$Melania* påpekar då ilsket en del självklara saker: ”En meme-pollett är ett nollsummespel. Det tillförs inga nya värden. Varje köporder motverkas av en säljorder. Efter att ha rusat i höjden inledningsvis kan ett prisfall bli följd och de sista köparna förlora allt.” En klar och snabb sammanfattning av den obarmhärtiga värld de virtuella aktiverna utgör.

Men en klar majoritet av krypto-världen har applåderat lanseringen av *\$Trump*. Under valkampanjen lovade Trump att göra USA till krypto-aktivernas internationella plattform. Att de högsta ansvariga för kontrollmyndigheten *SEC*, anti-trust och för reglering av finansvärlden, endera nu avgår eller blir avpolletterade, de betraktas som hinder för all

harmonisk utveckling, ses som uppmuntrande signaler. Genom att lansera sin egen kryptovaluta har Donald Trump sänt ut ett budskap om att nya tider stunder, som ingen hade väntat sig skulle komma så tidigt.

”Lanseringen av *\$Trump* är det symboliska uttrycket för ett nytt samhällsprojekt. Penningpolitiken är det som strukturerar den ekonomiska och sociala ordningen. Och här handlar det om en libertariansk politisk vilja, om att lägga vantarna på makten över penningpolitiken och privatisera den fullständigt”, säger Jezabel Couppey-Soubeyran, ekonom och docent vid universitetet Paris I Panthéon-Sorbonne, medförfattare till boken *Pouvoir de la monnaie* [Peningens makt].

Alliansen mellan Big Tech, krypto-världen och presidentadministrationen är en illustration till den sista etappen i den nyliberala kapitalismen, ”fokuserad på att avskaffa staten”. Det är uttryck för en vilja att lägga beslag på alla verktyg för reglering och överlämna dem till ett fåtal, enbart till gagn för denna grupp.

Lanseringen av en egen valuta innebär att Donald Trump avlossat startskottet i denna radikala brytning. Alla andra, till att börja med miljardärerna bland jättarna i den digitala världen, anser det nu vara fritt fram för att följa efter honom. Vad kan väl ge mer berusning, vara mäktigare, än att kunna trycka sin egen valuta, något som i århundraden varit förbehållet staten? De har ju redan all makt i världen och kommer nu att förfoga över obegränsade möjligheter, som feodalherrarna på Medeltiden. Techno-feodalismen fullbordad.

En valuta – och ändå ingen valuta

Men vilka är framtidsutsikterna för sådana privata och parallella valutor underställda kontroll av en enda individ? ”Valutan är en social överenskommelse. Om alla accepterar den kan den utvecklas”, säger Jezabel Couppey-Soubeyran.

Det finns många hinder i vägen för de privata krypto-valutorna. Dunkla och okontrollerade har de inga centralbanker, pelarna i hela systemet, att luta sig mot. Deras oerhörda rörlighet gör det också svårt för dem att komma ur ett lägre stadium. De kan inte bli någon valuta.

Marknaden kommer inte att vilja köpa, sälja eller i andra former hantera en digital aktiv vars värde kan fluktuera 20 procent på en enda dag. Exempelvis höll *\$Trump* med 45 procent på en dag sedan *\$Melania* lanserats den 19 januari.

Svängningar som har att göra med det sätt krypto-aktiver skapas på: de bygger på att vara sällsynta, vilket till sin natur gynnar spekulering, att marknaden skenar iväg, manipulering av kurserna. Vid lanseringen 2009 placerades 22 miljoner bitcoins på marknaden. Sedan dess har inga fler skapats.

Gentemot en efterfrågan som nu är global kan det bara gynna ett skenande utan slut. *\$Trump* är precis en del av denna logik: 200 miljoner polletter kom ut på marknaden första dagen. Gruppen planerar att skapa ytterligare 800 miljoner de tre närmaste åren. Inte en enda till.

Trump mot väggen

Hur ska USA kunna försvara att det cirkulerar privata parallella valutor, okontrollerade och till sin natur föremål för ohämmad spekulering? Och framför allt, hur ska USA kunna tolerera en penningpolitisk konkurrens och rubba hela det finanssystem som utgör grunden för dess ställning internationellt?

För i denna nya värld av privatiserade valutor har de banker som idag har hand om penningpolitiken ställts helt offside. Och en del av kapitalismen har ju behov av krediter för att inte tala om andra gigantiska hävstänger för att trygga de profitkvoter som enbart produktionen inte längre kan förse dem med.

Framför allt kan krypto-valutorna bara försvaga dollarns ställning och sätta frågetecken kring dess ställning som enda internationella reservvaluta. Vid Brics-ländernas senaste toppmöte i Kazan i oktober tryckte Ryssland och Kina hårt på att länderna i det Globala Syd måste hitta ett alternativ till dollarn. Och vilket var det då? Jo, att skapa en gemensam digital valuta, godkänd av alla.

Donald Trump hotar med hårda repressalier mot alla länder som kan vara frestade att använda dollarn som vapen mot USA. Medlemmarna av Brics är dem han särskilt har i kikaren: USA:s president hotar med att införa tullar på 100 procent om de skulle ha planer på att kringgå dollarn.

Men genom att lansera sin *\$Trump* bidrar han själv till att undergräva själva fundamentet till sin reservvaluta. För han kan inte både äta kakan och ha den kvar: å ena sidan gynna privatisering av valutorna och tillåta en rad parallella krypto-valutor, utan någon som helst statlig kontroll, i händerna på privata intressen; å andra sidan stärka dollarnas ställning som orubblig internationell reservvaluta, grunden till USA:s maktposition. Donald Trump kan inte att komma undan de motsägelser han skapar. Och det kanske fortare än han tänkt sig.

Översättning Björn Erik Rosin

Lästips

[Trump rivstartar sin nya presidentperiod](#)

[Vart går Trumps USA?](#)

[Robert Kagan: Trump riskerar ett katastrofalt nederlag i Ukraina](#)

Följande är länkar till artiklar i svenska massmedia om Trumps intresse för kryptovalutor:

[Donald Trumps mångmiljardsuccé efter kryptolansering](#) (Aftonbladet 20/1 2025)

[Chefsstrategen varnar för Trumps kryptovaluta](#) (Aftonbladet 26/1 2025)

[Trump tillsätter grupp för kryptolättnader](#) (SvD 21/1)

[Experten om Trumps kryptovaluta: Skämtvalutor brukar bli värda noll](#) (Svtv 24/1 2025)

AI-frågan:

[Musk lackade i 18 timmar – Trumps gäng är ”rasande”](#) (Aftonbladet 20/1 2025)

[Elon Musk ifrågasätter Trumps AI-satsning: ”De har inte råd”](#) (Ny Teknik 23/1 2025)